

FILI 'I HE 'AHO NI!

“Pea kapau ‘oku matamata
kovi kiate kimoutolu ke tauhi
‘a Sihova, mou fili he ‘aho ni
‘aia te mou tauhi; . . . ka
ko au mo hoku fale te mau
tauhi ‘a Sihova.”

(Siosuia 24:15)

Na'e ongo'i 'e Siosiu kuo ofi hono ngata'angá. Na'á ne fai 'a e tau leleí. Na'á ne 'osi 'i he lová. Na'á ne tauhi 'a e tuí. Na'á ne lava 'o tatali 'i he loto falala, 'o hangē ko Paulá, ki hono kalauni 'o e mā'oni'oní (2 Tim. 4:7-8) . Ka, 'i he hangē ko Kēlepi, na'e kei pau pē ke ne fakapapau'i 'e to'o hake 'e he ni'ihiki kehé 'a e tuhulu pea tataki 'a e kakai 'a e 'Otuá 'i he hala totonú 'I he 'uhinga ko ia, na'a ne fakatahataha'i ai 'a e kakai 'i Sikemi ke fakafo'ou 'a e fuakava 'o e faivelenga, pea ke na'ina'i kiate kinautolu ke nau fili ha mo'ui 'o e ngaue ma'a e 'Otua.

Ko e talanoa na'e tohi 'e he 'Otua (Siosiu 24:1-13)

Ko e ui ki he angatonu (Siosiu 24:14-15)

Ko e fili 'a e kakai (Siosiu 24:16-21)

Ko hono fakafo'ou 'o e fuakava (Siosiu 24:22-28)

Ko e hoko atu 'o e talanoa (Siosiu 24:29-33)

KO E TALANOA NA'E TOHI 'E HE 'OTUA

"Pea kuo u foaki kiate kimoutolu 'ae fonua 'aia na'e 'ikai te mou ngāue ke ma'u, mo e ngaahi kolo na'e 'ikai te mou langa, pea 'oku mou nofo 'i ai; ko e ngaahi ngoue vaine, mo e ngaahi ngoue 'olive 'aia na'e 'ikai te mou tō 'oku mou kai mei ai."

(Siosiu 24:13)

Ko e feitu'u na'e fili 'e Siosiu ki he'ene lea faka'osi ko ha feitu'u fakahisitōlia ia: ko Sikemi (Siosiu 24:1)

1. Ko e fuofua feitu'u ia 'i Kēnani na'e 'apitanga ai 'a 'Ēpalahamé (Sēnesi 12:6)

2. Ko e fuofua feitu'u ia 'i Kenani na'e 'apitanga ai 'a Sēkope (Sēnesi 33:18)

3. Ko e koloa pe ia na'e ma'u 'e Sekope (Sēnesi 33:19)

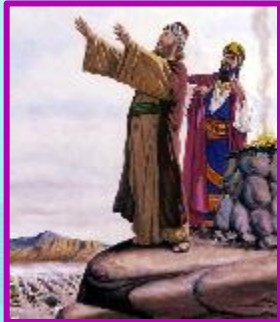
4. Na'e tanu ai 'e Sekope 'a e ngaahi 'Otua muli na'e kei ma'u 'e hono famili (Sēnesi 35:4)

Na'e kamata 'aki 'e Siosiu 'ene fakamatala kiate kinautolu fekau'aki mo e "ngaahi 'otua kehe" na'e hu ki ai 'a Tela, ko 'enau kui (Siosiu 24:2). Mei ai, na'a ne fakamanatu kiate kinautolu 'a e me'a kotoa pe kuo fai 'e he 'Otua: Na'a ku to'o; Na'a ku ha'u; Na'a ku fakautuutu ange; Na'a ku fekau; Na'a ku taa'i; Na'a ku 'omi ki tu'a; Na'a ku 'omi koe ki loto; Na'a ku fakahaofi kinautolu; Na'a ku faka'auha kinautolu; Na'e 'ikai ke u fanongo kia Pelami; Na'a ku fakahaofi koe; Na'a ku tukuange kinautolu; Na'a ku fekau atu 'a e lango; Na'a ku foaki kiate kimoutolu 'a e fonua (Siosiu 24:3-13)

'I he fakamatala ko 'eni, 'oku 'alu tahataha atu 'a e ngaahi to'u tangata 'o 'ikai ha filifilimanako. 'Oku kau kotoa pe. Ko kinautolu na'e fanongo kia Siosiu na'a nau ha'u "mei he tafa'aki 'e taha 'o e vaitafe"; na'a nau 'alu hifo ki 'Isipite; na'a nau 'alu mo ha fu'u malohi lahi; na'a nau kolosi 'i tahi; na'a nau ma'u 'a Transjordan; na'a nau ma'u 'a Kenani. Ko e me'a na'e fai 'e he 'Otua ki he'enau ngaahi kui, 'oku Ne fai ia kiate kinautolu, pea te Ne fai kiate kitautolu he 'aho ni

KO E UI KI HE ANGATONU

“Pea kapau ‘oku matamata kovi kiate kimoutolu ke tauhi ‘a Sihova, mou fili he ‘aho ni ‘aia te mou tauhi; pe ko e ngaahi ‘otua ‘aia na’e tauhi ‘e ho‘omou ngaahi tamai, ‘aia na’e ‘i he kauvai ‘e taha ‘oe vai lahi, pe ki he ngaahi ‘otua ‘oe kau ‘Amoli, ‘ae fonua ‘onautolu ‘oku mou nofo ai: ka ko au mo hoku fale te mau tauhi ‘a Sihova. .” (Siosiuva 24:15)

Hangē ko hono fakaafe’i ‘e Sēkope hono fāmilí ke nau tanu honau ngaahi ‘otuá kimu’a pea nau toki fakafo’ou ‘enau fuakava mo e ‘Otuá ‘i Pēteli, ‘oku fakaafe’i foki ‘e Siosiuva ‘a e kakaí ke nau li’aki honau ngaahi ‘otuá kimu’a pea nau toki fakafo’ou ‘enau fuakava mo e ‘Otuá (Sios. 24:14)
Na’e pau ke nau manavahē ki he ‘Otua mo tauhi kiate ia “ ‘i he loto mo’oni mo e mo’oni” (Sios. 24:14a). Ko e hā ‘oku fakahu’unga ki ai ‘a e me’á ni?

Ke manavahē ki he ‘Otuá

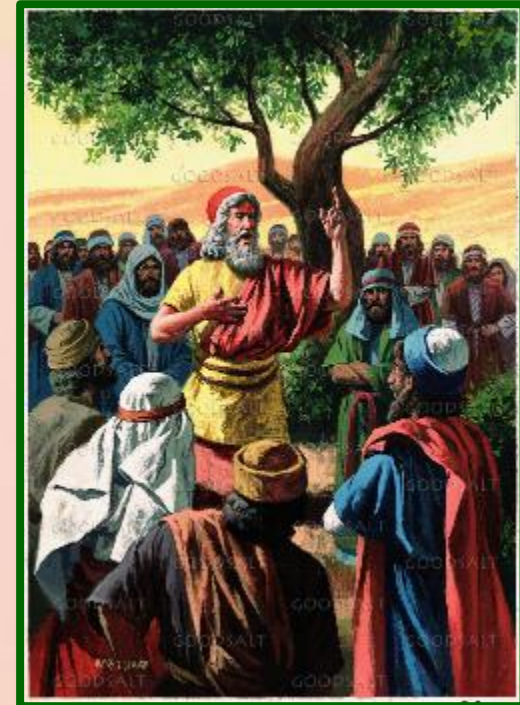
- ❖ Ke fakahaa’i ha faka’apa’apa loloto kiate la ‘oku ta’efakangatangata ‘ene lahi ange ‘iate aú, pea ke tali la ko hoku Tu’i mo hoku ‘Eiki .

Ke tauhi ‘a e ‘Otuá ‘i he loto-mo’oni [angatonu]

- ❖ Ko ha ngāue tokoni ta’e-mele (ko e founga ‘eni na’e faka’uhinga’i ai ‘a e monumanu ‘oku fe’unga pē ke tāmata’í kapau ‘oku “ta’e-mele” [kakato])

Ke tauhi ‘a e ‘Otuá ‘i he mo’oni

- ❖ Ke faitōnunga, falala’anga, mateaki, ta’e mavahevahe, mo tu’uma’u. Ke faka’ata ‘i he’eku mo’uí ‘eku hounga’ia ki he ‘Otuá ‘i he me’a kuó Ne fai ‘iate aú.

KO E FILI 'O E KAKAI

"Pea na'e lea 'ae kakai 'o pehē, "Ke ta'ofi 'e he 'Otua ke 'oua 'aupito na'a mau li'aki 'a Sihova, ke tauhi 'ae ngaahi 'otua kehe!" (Siosiuá 24:16)

Ko e hā e tali ki he ui 'a Siosiuá (Sios. 24:16)? Na'e pehē 'e he kakai kotoa 'oku 'ikai ki honau ngaahi 'otua, pea nau tali 'oku taha pē 'enau 'Otua: "ko hotau 'Otua," ko e tokotaha tatau pē na'a ne tataki kinautolu 'enau ngaahi kui mo kinautolu fakatou'osi 'o a'u ki he momeniti ko ia (Sios. 24:17-18)

Kae 'ikai ke fakamālō'ia'i 'e Siosiuá 'a e kakai 'i he'enau tu'utu'uni, ka na'e fai 'e Siosiuá ha tali ta'e'amanekina: "'Oku 'ikai te mou taau ke tauhi 'a Sihova" (Sios. 24:19). Ko ha fakalotosi'i ē!

Na'e fanongo 'a Siosiuá ki he fai 'e he'ene ongo matu'a 'a e palōmesi tatau (Ek. 19:8), pea na'a ne sio ki he'ena toutou maumau'i ia 'i he ta'u 'e 40.

Na'e a'usia 'e he tali fefeka ko 'ení 'a hono taumu'á. Na'e fakapapau'i 'e he to'utangata fo'ou ke 'oua na'a nau toe fai 'a e ngaahi fehālaaki tatau (Sios. 24:21)

KO E FAKAFO'OU 'O E FUAKAVA

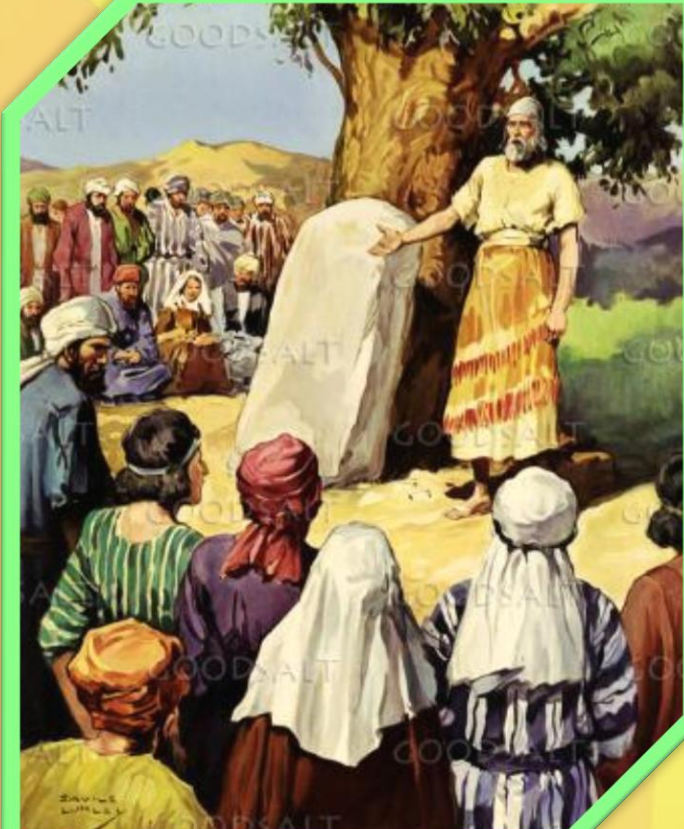
"Ko ia na'e fai ai 'e Siosia 'ae fuakava mo e kakai 'i he 'aho ko ia, 'o ne fokotu'u 'ae fekau ma'anautolu mo e tu'utu'uni 'i Sikemi." (Siosia 24:25)

Ke faka'osi 'ene lea, na'e kole 'e Siosia ke nau to'o 'a e ngaahi 'otua 'oku " 'iate kimoutolu," pea ke fakafoki honau lotu ki he 'Otua (Sios. 24:23)
Ko hono tu'o tolu, na'e tukupā 'a e kakai te nau tauhi ki he 'Otua (Sios. 24:24). Na'e fakamo'oni 'i 'a e fuakavá, pea hangē ko Mōsesé, na'e "oange 'e Siosia kiate kinautolu 'a e ngaahi tu'utu'uni mo e ngaahi lao" (Sios. 24:25)

Neongo 'oku makatu'unga 'a e fuakava mo e 'Otuá 'i ha vaha'angatae mo'ui mo la pea 'oku 'ikai lava ke fakahaa'i kakato ia 'o fakafou 'i ha ngaahi tu'utu'uni pē, ka na'e mahino kia Siosia na'e fie ma'u ke tuku ha ngaahi fakamanatu mahino 'e tokoni kiate kinautolu ke nau nofo ma'u 'i he fuakavá .

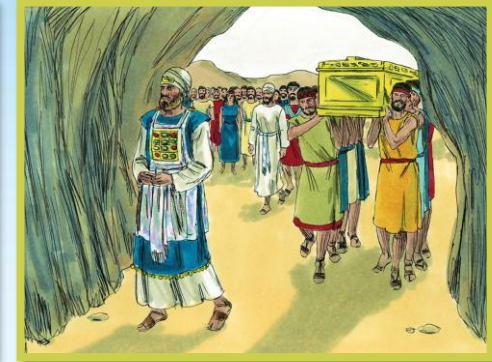
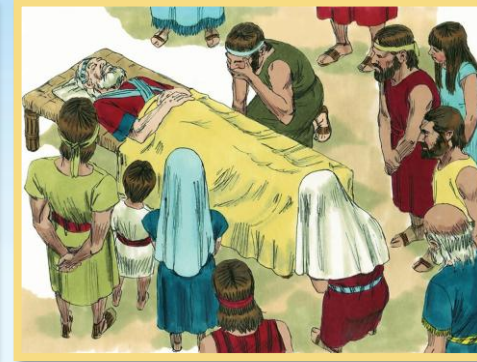
Na'a ne 'ai 'a e fuakava ke tohi, pea ne fokotu'u ha maka fakamanatu: ko ha maka ke hoko ko e fakamo'oni ki he tukupā na'a nau fai (Sios. 24:26-27)

KO E HOKOHOKO 'O E TALANOA

“Pea na’e tauhi ‘e ‘Isileli ‘a Sihova ‘i he ‘aho kotoa pē ‘o Siosiuā, mo e ‘aho kotoa pē ‘oe kau mātu‘a na’a nau mo’ui kimui ‘ia Siosiuā, ‘akinautolu na’a nau ‘ilo ‘ae ngaahi ngāue kotoa pē ‘a Sihova, ‘aia na’a ne fai ma’a ‘Isileli.” (Siosiuā 24:31)

‘Oku faka’osi ‘a e tohi ‘a Siosiuā ‘aki ha tanu ‘e tolu. Ko e taha ‘o kinautolu, na’e kikite’i ‘i he ta’u ‘e laungeau kimu’á, ko hono tanu ‘o Siosifa ‘i he tofi’a ‘o Sēkopé (Sen. 50:24-26; Sios. 24:32)

Ko e to’utangata angatu’u na’e ha’u mei ‘Isipité na’e tanu ia ‘i he toafá. Ka ko e to’utangata fo’ou na’e pau ke tanu “i honau tofi’á,” fakataha mo e fa’ahinga na’a nau nofo’aki faitōnunga ‘i ha to’utangata ta’efaitōnunga: ko Siosiuā mo ‘Eliesa (Sios. 24:29-30, 33)

Na’e kei faivelenga pē ‘a e to’utangata fo’ou ko ‘ení (Sios. 24:31)Kae fēfē ‘a e to’utangata hokó (Fkm. 2:10-11)? Kuo pau ke fai ‘e he to’u tangata takitaha ‘ene fuakava mo e ‘Otuá. ‘E lava ke tokoni’i kinautolu ‘e he tui ‘a ‘enau mātu’á ke nau fai ‘a e fili ‘oku totonú. Ka ko e tu’utu’uní ‘oku ‘anautolu ia. Tau fai ‘etau tu’utu’uni he ‘aho ni: “Ko au mo hoku fale, te mau tauhi kia Sihova” (Sios. 24:15)

“‘Oku ‘amanaki ‘emau Seniale, ‘a ia kuo te‘eki ai ke ne ikuna ‘i ha taú, ha ngāue loto fiemālie mo faitotonu mei he tokotaha kotoa pē kuo kau ki he taú ‘i Hono fuká. ‘I he fakakikihi faka‘osi ‘oku lolotonga hoko he taimí ni ‘i he vaha‘a ‘o e ngaahi kongakau ki he leleí mo e ngaahi kau tau ‘o e koví ‘okú Ne ‘amanaki ki he kakai kotoa pē, ‘a e kau tangata angamahení pea pehē ki he kau faifekaú, ke nau kau mai. fatongia ‘oku hilifaki kiate kinautolu tāutaha.”

EGW (Ngaahi Fakamo‘oni ma‘á e Siasí, vol. 9, p. 116)